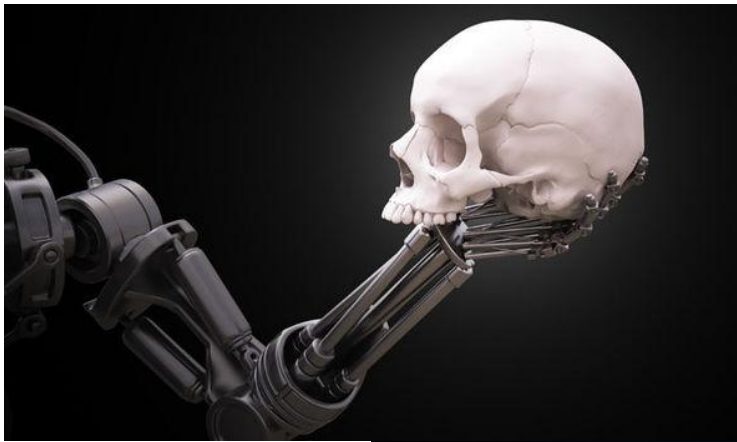

Свідомість як філософська проблема

План лекції

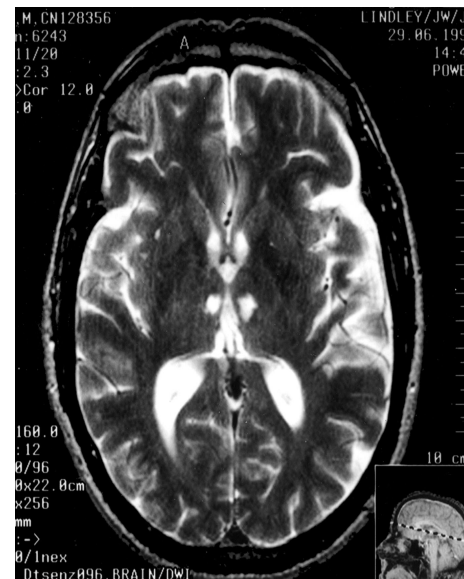
1. Проблема онтологічного статусу свідомості.
 2. Концепції походження свідомості.
Психофізіологічна проблема.
 3. Предметність та ідеальність свідомості.
Структура свідомості.
 4. Свідомість та штучний інтелект.
-

Що таке свідомість?

- ❑ Одне із фундаментальних понять філософії, психології та когнітивних наук;
- ❑ Забезпечує людині можливість виробляти узагальнені знання про зв'язки, відношення, закономірності об'єктивного світу, ставити цілі і розробляти плани, регулювати і контролювати емоційні і раціональні відношення з дійсністю, визначати ціннісні орієнтири свого буття;
- ❑ Суб'єктивна реальність, внутрішній світ людини, світ ідей та почуттів.

Проблема онтологічного статусу свідомості

- ? Чуттєво не спостережувана, неможливо зафіксувати жодними приладами;
- ? Свідомість фіксується самою людиною у процесі самоусвідомлення;
- ? Свідомість сам у собі знаходить свою очевидність, а не у чомусь зовнішньому, завдяки чому людина може бути суб'єктом пізнання;
- ? Має вихідні ознаки, які дозволяють стверджувати про її реальне існування.

Вихідні ознаки свідомості

Особливий не біологічний тип поведінки

Продукування того, що не існує

Оперування не наданим наявно (предметним) змістом реальності

Використання предметів культури за їх призначенням

Мова

Цілеспрямування дій та думок людини

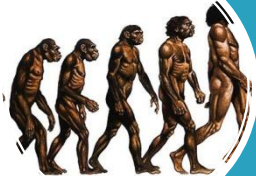
Теорії походження свідомості

Релігійна – свідомість створена Богом, є «іскрою Божою» в людині, його подобою в людському естві

Дуалістична – в основі світових процесів лежать два начала: матеріальне та духовне і свідомість є проявом духовного

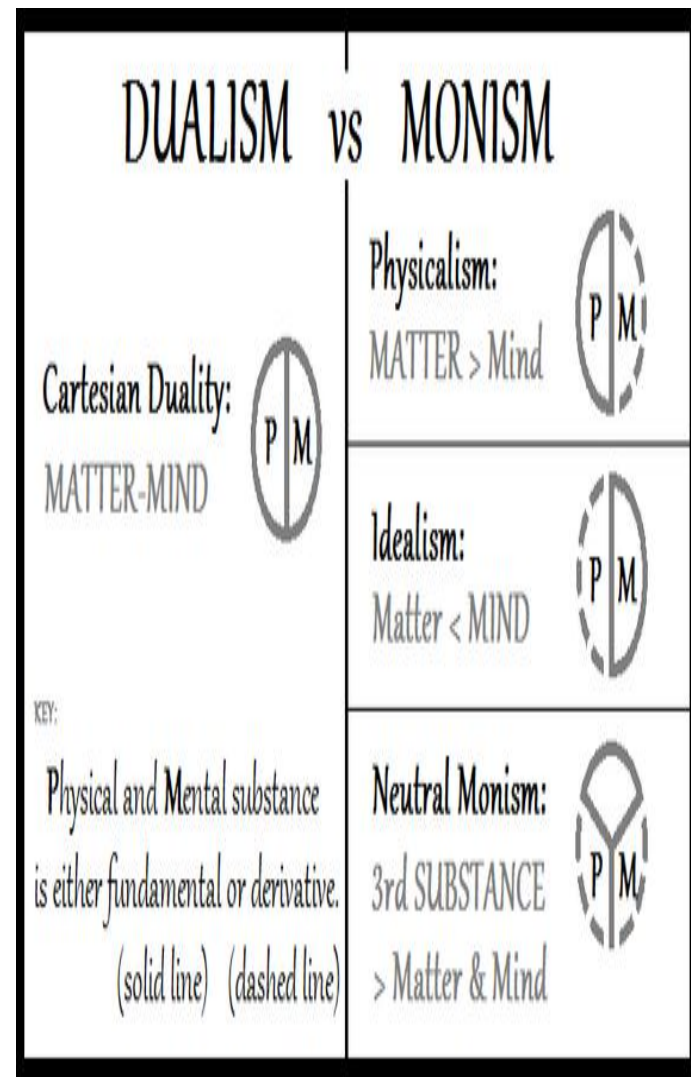
Еволюційна – свідомість виникла внаслідок поступового та закономірного розвитку тваринного світу до складних форм психічного

Концепція «єдиного інформаційного поля» – свідомість постає як своєрідний приймач та передавач у Всесвіті, який є полем наповненим інформацією

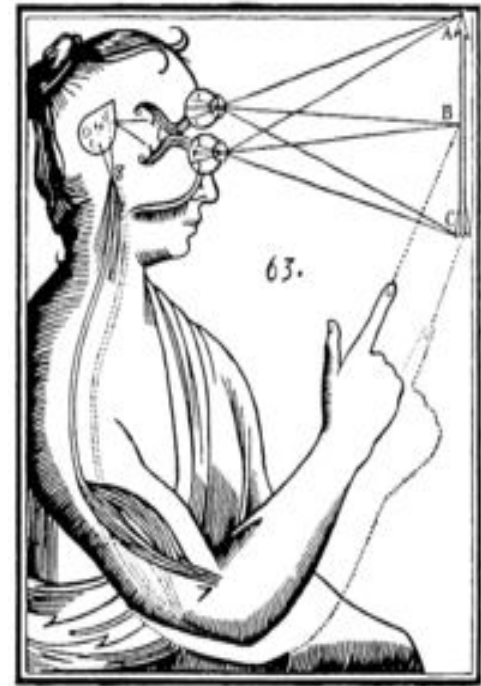
Психофізіологічна проблема

- ? Полягає у проблемності з'ясування того, який вид взаємозв'язку існує між тілом та свідомістю
- ? Існує три основних підходи до вирішення цієї проблеми: дуалізм, ідеалізм, матеріалізм
- ? Ідеалізм та матеріалізм – це види монізму

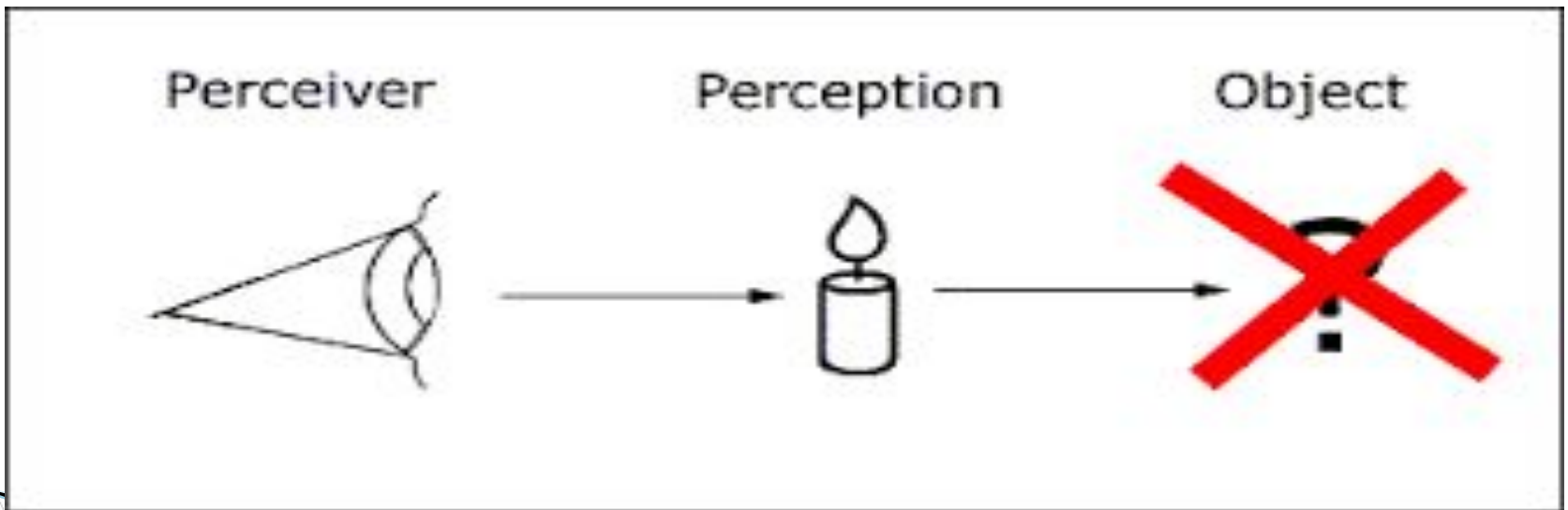
Дуалізм

- ? Існує два і тільки два різновиди субстанції: свідомість (у часі) і фізичні об'єкти (у часі і просторі)
- ? Вперше дуалізм доводив Платон, відокремлюючи окреме існування душі та тіла
- ? Дуалізм не може пояснити принципову відмінність фізичного та ментального
- ? Зазнав критики з боку представників біхевіоризму і був названий приви́дом в авто

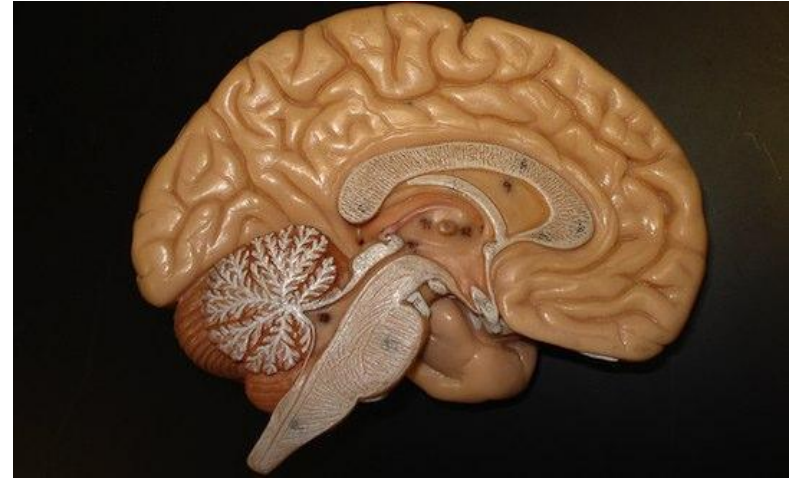
Ідеалізм

- ? Теорія згідно якої існують тільки свідомості та сприйняти ними
- ? Перша розвинена концепція ідеалізму свідомості була сформульована Плотіном, а розвинена Дж. Берклі та Г. Гегелем

Матеріалізм

- ? Теорія про те, що якщо існує будь-що, то воно має фізичний характер
- ? Першими представниками матеріалізму вважаються античні атомісти Левкіп та Демокрит

Рівні свідомості

Рівні психіки

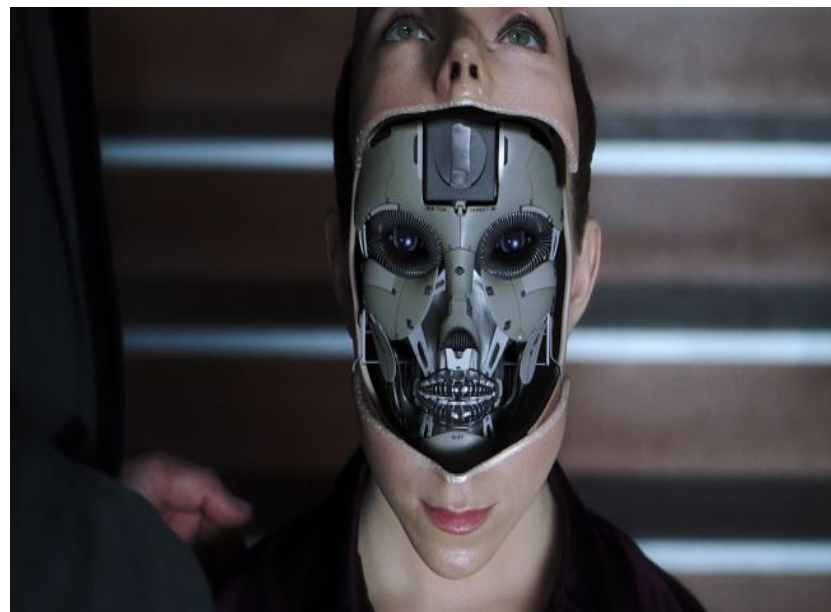
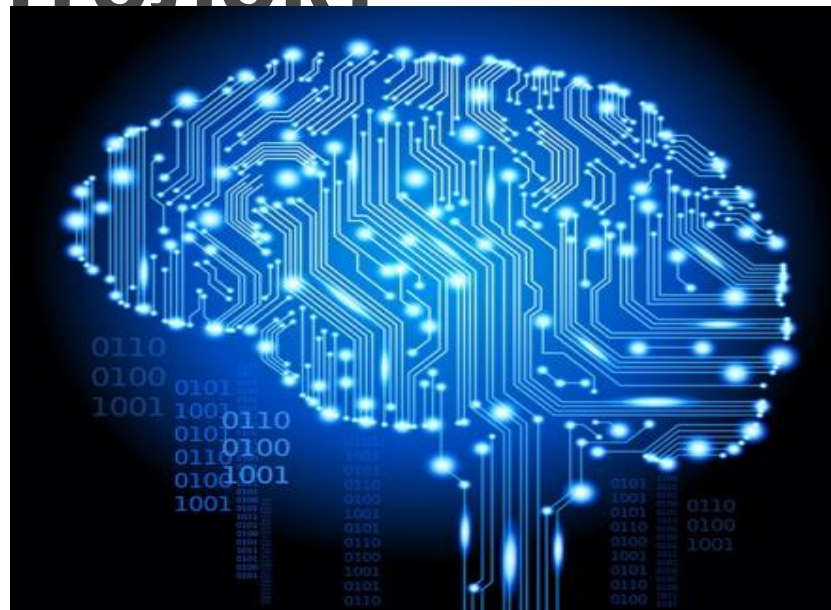

Функції свідомості

Штучний інтелект

- I. Необхідно з'ясувати поняття «штучного інтелекту»: чи це буде моделювання людської свідомості, чи її імітація.
- I. Людська свідомість надзвичайно складана за біологічною структурою, а отже просто скопіювати її буде надскладним завданням
- I. Якщо не вдасться повторити людську суб'єктивність (творчість, непередбачуваність), то створений людиною інтелект тільки дублюватиме функцію мислення людини

Філософський зомбі

- ? Ідея запропонована Девідом Чалмерсом для пояснення того чому людська свідомість існує та в чому її особливість.
- ? Поведінка зомбі нічим не відрізняється від нормальної, але у нього немає досвіду суб'єктивного стану, наприклад: усі ознаки болю присутні, але самого болю немає

